

Statnett SF
Postboks 4904 Nydalen
0423 OSLO

Vår dato: 11.02.2015
Vår ref.: 201403130-19
Arkiv: 617
Deres dato: 09.01.2015
Deres ref.:

Saksbehandler:
Olav Haaverstad
22959774 - 41679196/olah@nve.no

Statnett SF, Flekkefjord, Kvinesdal og Sirdal kommuner, Vest-Agder fylke - Godkjenning av miljø-, transport- og anleggsplan for ledningsarbeider mellom Vollesfjord/Kvinesdal og Ertsmyra

Vi viser til Deres brev datert 09.01.2015 vedlagt endelig miljø-, transport- og anleggsplan for ledningsarbeider mellom Vollesfjord/Kvinesdal og Ertsmyra.

Saken er behandlet med hjemmel i vilkårene for miljø-, transport- og anleggsplan (MTA) gitt i konsesjon fra NVE 18.12.2013, post 9, og OEDs stadfesting av konsesjonen 13.10.2014, samt anleggskonsesjon til likestrømsforbindelse mellom Norge og Tyskland av 13. oktober 2014, post 10.

Bakgrunn

Statnett SF har fått konsesjon til, og skal i gang med bygging av to prosjekter i Lister-området: Vestre korridor mellom Feda og Tonstad og NordLink, likestrømskabel til Tyskland med tilhørende ledning mellom muffestasjon i Vollesfjord og Tonstad. Konsesjonen til anleggene i omfatter også bygging av to nye transformatorstasjoner og et nytt likeretteanlegg, Ertsmyra transformatorstasjon med likeretteranlegg i Tonstad og Kvinesdal transformatorstasjon i nærheten av Feda. NVE anbefalte i sin konsesjon en samordning av MTA-planene for de to prosjektene. På bakgrunn av dette har Statnett utarbeidet fem MTA-planer: MTA for Vollesfjord muffestasjon, MTA for Kvinesdal transformatorstasjon, MTA for Ertsmyra transformatorstasjon, MTA for oppisolering av ledning mellom Feda og Tonstad, samt MTA for ledningsarbeid mellom Vollesfjord/Kvinesdal og Ertsmyra. (nybygging og riving). NVE har tidligere godkjent MTA for spenningsoppgraderingen, Ertsmyra transformatorstasjon og Kvinesdal transformatorstasjon. Planen som her tas til behandling gjelder ledningsarbeider mellom Vollesfjord/Kvinesdal og Ertsmyra.

I tillegg til de nevnte konsesjoner fikk Statnett konsesjon fra NVE den 21.11.2014 til å bygge adkomstveier og riggplasser i forbindelse med ledningsbyggingen. Det foreligger innsigelse og klager på dette konsesjonsvedtaket som ikke er ferdigbehandlet.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvn. 1B
Postboks 53
6801 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

NVE fikk oversendt utkast til MTA for ledningsarbeidene den 06.06.2014. Det ble gjennomført samrådsmøter mellom kommunene, Statnett og NVE den 17.- og 18.06.2014. I samrådsmøtene hadde kommunene kommentarer som ble tatt inn i referat som ble sendt ut i etterkant av møtet. En foreløpig MTA for ledningsarbeidene var deretter på begrenset høring i kommunen med høringsfrist 25.08.2014. Sirdal kommune fikk forlenget høringsfrist til 11.09.2014 og Kvinesdal kommune forlenget frist til 12.09.2014. Revidert MTA som følge av endringer i prosjektet og innspill gjennom møter og høring ble oversendt NVE fra Statnett den 09.01.2015. Den reviderte MTA er ikke sendt på høring, men kommunene fikk den oversendt for gjennomlesing og eventuelle kommentarer.

Vedtak

Med hjemmel i konsesjonen datert 18.12.2013, post 9, og OEDs stadfesting av konsesjonen av 13.10.2014 og konsesjon av 13.10.2014, post 10, godkjenner NVE fremlagte miljø-, transport- og anleggsplan for ledningsbygging mellom Vollesfjord/Kvinesdal og Ertsmyra i Flekkefjord, Kvinesdal og Sirdal kommuner.

Vårt vedtak forutsetter at de fremlagte planer ikke går ut over vilkår og forutsetninger gitt i konsesjonen. Videre forutsettes det at nødvendige rettigheter for bruk av grunn er på plass før anleggsarbeidet starter.

Vilkår

- NVE skal orienteres om når anleggsarbeidet starter, ved viktige og/eller kritiske faser ved byggearbeidet og når anlegget blir satt i drift.
- Dersom virksomheten avdekker vesentlige avvik som har medført eller kunne medført betydelig skade på miljøet, skal dette umiddelbart rapporteres til NVE. Rapporteringen må også angi hvilke tiltak som er eller vil bli iverksatt for å lukke avviket, hindre gjentakelser og avbøte mulige skader.
- Det kan fra NVEs miljøtilsyn bli stilt krav om ytterligere detaljering og krav til dokumentasjon for deler av anlegget.
- Når anlegget er ferdig bygget, skal kommunen få tilsendt kartdata i egnet kartformat med alle fysiske anlegg slik at kartdata på enkel måte kan gjøres tilgjengelig.
- Trafikksikkerhetstiltak for fylkesvei 976 skal være avklart innen 01.05.2015.
- Statnett skal utarbeide en detaljert plan for bygging og istandsetting av nye veier før bygging av disse kan starte. Planen skal godkjennes av NVE før anleggsstart.
- Traséer for all terrengrtransport skal kartfestes og tas inn i MTA ved fremtidig revisjon der slik informasjon ikke foreligger i den MTA som er behandlet i dette vedtaket.

Merknader til planen

Kvinesdal kommune har gjennom dialogmøte og høringsuttalelse kommet med merknader til planen knyttet til trafikksikkerhet og transport. I kommunens høringsuttalelse av 10.09.2014 er det ikke spesifikke merknader til MTA for ledningsbyggingen, men vist til at det er dialog mellom Statnett og kommunen rundt trafikksikkerhetstiltak for arbeidet. Kommunen bemerket i høringsuttalelsen at det må foretas vedlikehold og oppgradering av veinettet dersom det oppstår stor slitasje.

Sirdal kommune har uttalt seg gjennom dialogmøte i 18.06.2014, høringsuttalelse av 11.09.2014 og kommentarer til revidert MTA av 22.01.2015. Uttalelsene gjelder både Ertsmyra transformatorstasjon og ledningsbyggingen, men her følger kun de momenter fra kommunen som omhandler ledningsbyggingen. Forhold knyttet til Ertsmyra transformatorstasjon er omtalt i NVEs vedtak av 17.11.2014.

Kommunen er opptatt av at skogryddingen utføres slik at mest mulig vegetasjon får stå igjen. Kommunen har påpekt at det er viktig å se tilleggsøknaden for veiene i sammenheng med den forelagte

MTA-planen, og ba om at de planlagte veiene samordnes med Tonstad vindpark. Kommunen etterlyste en oversikt over hvilke spenn som bør merkes ift. fugl. Kommuner viser til vilkår fra OED om etterbruk av riggplasser som næringsareal i kommunen, og mener at dette og lokalisering av overnatting/kontorfasiliteter må fremgå av MTA. De mener på generelt grunnlag at overnatting og kontorfasiliteter i størst mulig grad må lokaliseres til Tonstad. Sirdal kommune viser til at trafikksikkerhet og atkomstløsninger i anleggs- og driftsfasen, har vært et sentralt tema i samtalene med Statnett, og viser spesielt til fylkesvei 42, 977 og 976. Gjennom arbeidet med MTA for Ertsmyra har trafikksikkerhetstiltak for Tonstad og adkomstveier til Ertsmyra blitt løst, men kommunen savner konkrete tiltak og vurderinger for fylkesvei 976. Sirdal kommune ser ingen grunn til at MTA for ledningsarbeidene skal godkjennes før forslag til tiltak som ivaretar lokale behov er presentert.

Kommunen forutsetter at Statnett, som en del av forberedelsene til planlagte anleggsarbeider, kartlegger og dokumenterer tilstand på offentlige veier og at skader som skyldes økt anleggstrafikk må utbedres av Statnett. Videre har kommunen anført at denne dokumentasjonen må fremgå av MTA sammen med en oversikt over strekninger med behov for utbedring og vedlikehold. Kommunen savner oversikt over hvor anleggstrafikken skal foregå og viser til at dette er særlig relevant sør for Ofteidal på grunn av pågående tunellarbeider. Kommunen stiller spørsmålstegn ved hvordan vurderinger som er gjort ved valg av hovedlager og riggplasser.

Kommunen viser til de konsesjonsgitte veiene (som er til klagebehandling) og at MTA-veilederen stiller strenge krav som ikke er blitt fulgt i den oversendte MTA. For veietablering gjennom Ovedal gruver er det viktig at dette gjøres slik at det ikke forringer området kulturhistoriske verdi. Kommunen mener videre at det for terrengkjøring på Tonstadheia må stilles strenge krav til trasé av hensyn til friluftslivsinteresser og kulturminner, men kan ikke se at dette fremgår av MTA. Her skal det også gjøres tiltak for å sikre friluftslivsutøverne og dette må gjøres i samråd med kommunen.

Flekkefjord kommune hadde i dialogmøte kommentarer som i hovedsak knytter seg til Vollesfjord muffestasjon og adkomstvei dit. Selv om denne veien også kan bli brukt ifb. med ledningsarbeidene blir tiltak her behandlet i MTA for muffestasjonen. Kommunen påpekte for øvrig de punktene hvor det er behov for utbedring og tiltak for trafikksikkerhet (Fedjesdal, Kongevoll, Nedland).

Kommentarer fra Statnett til Sirdal kommunes kommentarer av 22.01.2015. Statnett viser til at det ikke er satt vilkår om trafikksikkerhetstiltak på fylkesvei 976 i konsesjonen, men at de har sett behov for en nærmere vurdering av trafikksituasjonen her. De har engasjert et konsulentfirma for å se nærmere på dette, og skriver at det kan være aktuelt med mindre tiltak som møteplasser og siktrydding. De viser til at deres bruk av veien vil føre til en meget beskjeden økning av ÅDT, og mener det vil være urimelig at godkjenning av MTA-planen er avhengig av detaljering av trafikksikkerhetstiltak.

For utbedring og bruk av eksisterende veier viser Statnett til egne avtaler med private veieiere og til at offentlige veier forutsettes brukt i henhold til bruksklasse. Når det gjelder anleggstrafikken har ikke Statnett en detaljert oversikt over dette da det er avhengig av valg av faktorer som entreprenør, fremdriftsplan, systemforhold, vær, vinterføre med mer. Statnett har lagt tung vekt på avvikling av anleggstrafikk ved valg av plassering for hovedlager.

For de nye veiene som er under klagebehandling opplyser Statnett at de har orientert kommunen om at disse vil bli redegjort for til NVE. For terrengtransport utenfor de konsesjonsgitte veiene opplyser Statnett at de har merket traséer på de fleste strekningene, men at ledningen bygges i ny trasé nord på Sletteheii og at det ikke finnes eksisterende spor i det området. De viser videre til at entreprenøren har ansvar for å finne best mulig spor og at terrengskade settes i stand. For veietableringen gjennom Ovedal

gruver opplyser Statnett at trasé vil planlegges sammen med fylkeskommunen, og at det ikke vil bli gjort tiltak der før dette er avklart.

Statnett opplever at det er en stor lokal interesse, også hos private og næringslivet, om hvordan anleggsarbeid skal gjennomføres og hvilke hensyn de vil ta. Statnett mener de har hatt god og jevnlig dialog med NVE og berørte kommuner i planleggingen, og mener at temaene drøftet i brevet til Sirdal kommune er godt ivaretatt i anleggsplanlegging.

NVEs vurdering

NVE mener at Statnett gjennom arbeidet med MTA for ledningsarbeidene har laget en god plan som ivaretar de nødvendige hensyn slik at negative konsekvenser av tiltaket blir minst mulig. På bakgrunn av innkomne merknader og NVEs gjennomgang av planen har vi kommentarer til enkelte deler av MTA som er tematisk omtalt under.

Trafikksikkerhet, bruk av veier og lokalisering av hjelpeanlegg

NVE viser til uttalelser fra kommunene og godkjenningsvedtak for Ertsmyra transformatorstasjon av 17.11.2014 hvor trafikksikkerhetstiltak opp til Ertsmyra er omtalt. NVE vurderer at tiltakene som er omtalt i vedtaket for Ertsmyra også ivaretar trafikk knyttet til ledningsarbeidene i det samme området.

Generelt mener NVE det har vært gjort grundige vurderinger og vært god dialog knyttet til trafikksikkerhet i prosjektet, og at mange tiltak er satt i gang gjennom dialog med kommunene. For fylkesvei 976 gjenstår det noen vurderinger og tiltak, men omfanget av disse er ikke mer omfattende enn at MTA kan godkjennes uten at de konkrete tiltakene er endelig avklart. NVE setter vilkår om at tiltak på fylkesvei 976 avklares med veieier innen 01.05.2015.

Utgangspunktet for NVEs behandling av MTA er at offentlige veier skal kunne brukes innenfor den standard de er dimensjonert for. I større utbyggingsprosjekter kan økt slitasje og trafikksikkerhetsutfordringer gjøre det nødvendig med utbedringer og vedlikehold. Det har Statnett lagt opp til på enkelte strekninger i dette prosjektet. I tillegg er tilstand på veier dokumentert før anleggsstart. Dette gir etter NVEs vurdering et godt grunnlag for dialog rundt eventuelt vedlikehold og utbedringer under og etter prosjektet er gjennomført. Dette er i midlertidig et forhold mellom tiltakshaver og veieier med mindre det er satt spesielle vilkår i den konsesjonen som er gitt. NVE anser at de vilkår som er satt i forhold til trafikksikkerhet og vegbruk er ivaretatt i den MTA som er behandlet.

For lokalisering av hjelpeanlegg som kontorer og overnatting er dette vanligvis ikke en del av MTA. NVE ser det som fornuftig at dette ikke er knyttet opp mot MTA da det er behov for fleksibilitet i forbindelse med anleggsplanleggingen og valg av entreprenør.

Nye veier

De konsesjonsgitte, nye veiene som er under klagebehandling fremgår av kartene til MTA, men detaljer rundt hvordan de skal bygges fremgår ikke. NVE har vært i dialog med hvordan disse veiene skal håndteres for å sikre en best mulig løsning for alle parter. Siden klagebehandlingen og detaljplanleggingen av de nye veiene ikke er ferdig, og Statnett har behov for en godkjent MTA for å starte andre deler av anleggsarbeidene, har NVE signalisert både til Statnett og kommunene at MTA kan godkjennes med et vilkår for detaljplanlegging av veiene. NVE ser dette som den beste løsningen for alle parter og har derfor satt vilkår i dette vedtaket om at det skal legges frem en detaljert plan for de nye veien som skal godkjennes av NVE før anleggsstart. Planene skal beskrive hvordan de nye veiene skal fremføres og bygges for å sikre et best mulig resultat med tanke på landskap og miljø. NVE vil legge stor vekt på gode løsninger for de nye veiene i denne saken.

Terrengkjøring i utmark

Sirdal kommune har påpekt at det ikke foreligger noen fastlagt trasé i MTA for terrengkjøring langs deler av de nye kraftledningene over Sletteheii. Statnett viser til at de har ervervet seg rettigheter til å kjøre i den konsesjonsgitte traséen og at entreprenør har ansvaret for å finne en best mulig trasé å bruke der det ikke er eksisterende kjørespor. NVEs erfaring er at terrengkjøring i forbindelse med bygging av kraftledninger kan spre seg på flere kjørespor dersom det ikke etableres ett tydelig merket spor som skal brukes av alle entreprenører. For store deler av dette prosjektet er den konsesjonsgitte traséen 110 meter bred. NVE ser det som hensiktsmessig at entreprenør finner et best egnet spor innenfor dette beltet, men stiller som vilkår at dette skal kartfestes og tas inn i MTA ved fremtidig revisjon slik at kjøringen følger fastlagte spor. Hensikten med dette er å redusere terrengskader ved å samle disse til enkelte, fastlagte spor. Terrengtransport kan også foregå utenfor det klausulerte beltet dersom det er den beste løsningen, men må fremgå av MTA. I denne sammenheng viser NVE til vilkåret om MTA i konsesjonen og at denne planen skal definere hvordan transport skal foregå. Konsesjonen gir derfor ikke en generell rett til å kjøre i hele klausuleringsbeltet, men Statnett må følge MTA og for øvrig vilkårene for dispensasjon til kjøring som ligger i motorferdsellova. Eventuelle ønsker om avvik fra MTA må omsøkes NVE.

Kulturminner

NVE anser at forholdet til kulturminner generelt og kulturminnene ved Ovedal gruver spesielt ivaretas gjennom dialog og befaring med fylkeskommunen.

Skogrydding

Sirdal kommune har vært opptatt av at mest mulig vegetasjon får stå igjen der det er mulig. Konsesjonene er gitt uten spesielle vilkår knyttet til skogrydding. NVE har god erfaring med oppfølging av konsesjoner med vilkår om begrenset skogrydding der Statnett har utført dette på en meget god måte. NVE mener beskrivelsen i rydde- og skjøtselsplanen der det står at all vegetasjon over 50 cm skal kappes (med noen unntak) er for kategorisk. NVE mener det er viktigere å ha fokus på de faktiske avstandene til strømførende komponenter og gjøre en vurdering av dette sammen med vekstforhold og type vegetasjon. Deler av traséen går over høyereliggende og skrinne områder vegetasjon med fordel kan spares uten at dette går på bekostning av avstandskrav og forsyningssikkerhet. For å sikre et best mulig resultat anbefaler NVE at Statnett tar med erfaringene fra skogrydding i andre prosjekter inn i arbeidet med skogrydding i dette prosjektet

Naturmangfold

I henhold til naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 - 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. På den måten skal forvaltningen i sine vedtak redegjøre for og synliggjøre kunnskapen om og virkningene et tiltak vil få for naturmangfold, og hvordan en har kommet fram til resultatet i den konkrete saken. Gjennom konsesjonsbehandlingen har naturmangfoldlovens kapittel II blitt vurdert, og tillatelse til tiltaket i sin helhet er gitt etter en slik vurdering. NVE vil derfor ikke vurdere tiltaket som helhet i dette vedtaket, men kun de forhold som gjelder MTA-planen.

Etter § 8 i naturmangfoldloven skal offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Etter § 10 skal en påvirkning av et økosystem vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for. Gjennom konsekvensutredning og konsesjonsbehandling er disse forholdene belyst og vurdert. NVE anser at

kravet om at vedtaket i hovedsak skal bygge på eksisterende kunnskap etter naturmangfoldloven § 8 og at prinsippet om økosystemtilnærming og samlet belastning (§10) er oppfylt gjennom den prosessen som har vært. NVE har i forbindelse med behandlingen av MTA gått gjennom eksisterende kunnskap som Artskart og Naturbase for å sikre at den kunnskapen som ligger til grunn er korrekt og oppdatert. NVE mener det foreligger tilstrekkelig kunnskap om virkningen tiltaket kan ha for naturmangfold. Førre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 har derfor mindre betydning i denne saken.

Etter § 11 skal tiltakshaveren dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter. MTA konkretiserer de tiltakene som gjøres for å hindre og begrense skader på naturmangfoldet. Utgiftene til disse tiltakene dekkes av Statnett eller entreprenør etter egne avtaler. I henhold til § 12 i naturmangfoldloven skal det for å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater. NVE mener at den MTA som er utarbeidet og de vurderinger som er gjort under arbeidet med denne sikrer at arbeidene blir utført på en best mulig måte, innenfor den konsesjonen som er gitt, for å hindre skade på naturmangfoldet. NVE har i den grad det har vært mulig vurdert alternative metoder, teknikker og lokalisering for tiltakene som ligger i planen. Statnett har avklart hensyn til truede og sårbare fuglearter gjennom dialog med Fylkesmannen. NVE har satt vilkår knyttet til etablering av veier og kjørespor for å ta hensyn til naturmangfold, og gitt veiledning knyttet til skogrydding. Samlet mener NVE at Statnetts utarbeidelse og denne behandlingen av MTA har lagt opp til en gjennomføring av anleggs- og driftsfase som i størst mulig grad tar hensyn til naturmangfold innenfor den konsesjonen som er gitt. NVE mener at MTA og rutineene i denne gir et godt grunnlag for at de samfunnsmessige beste driftsmetodene og teknikk benyttes.

Generelt om oppfølging

Statnett opplyser at MTA utgjør en del av underlaget for kontraktsforhandlinger med entreprenører. NVE mener det er viktig å etablere systemer som sikrer at informasjon gitt i MTA når ut til alle som er involvert i anleggsarbeidene. Den forelagte MTA gir etter NVEs vurdering et godt grunnlag for å utføre anleggsarbeidene på en god måte, men sluttresultatet er avhengig av at anleggsarbeidene utføres slik som beskrevet i planen. Statnetts nye håndbok i terrengbehandling er et godt tiltak i så måte.

NVE vil gjennom tilsyn følge opp at anleggsfasen gjennomføres som forutsatt.

Annet

For anlegg for overføring eller omforming av elektrisk energi som har konsesjon etter energiloven, gjelder ikke plan- og bygningsloven (pbl) med unntak av kapittel 2 og 14. Det betyr at det for gjeldende anlegg verken er nødvendig med dispensasjon fra gjeldende kommunale arealplaner eller kommunal byggesaksbehandling, jf pbl §1-3.

Klageadgang

Denne avgjørelsen kan påklages til Olje- og energidepartementet av parter i saken og andre med rettslig klageinteresse innen 3 uker fra det tidspunkt denne underretning er kommet frem, jf. forvaltningsloven kapittel VI. En eventuell klage skal begrunnes skriftlig, stiles til Olje- og energidepartementet og sendes til NVE. Vi foretrekker elektronisk oversendelse til vår sentrale e-postadresse nve@nve.no.

Med hilsen

Ingunn Åsgard Bendiksen
Avdelingsdirektør

Øyvind Leirset
Seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Kopi:

Flekkefjord kommune
Fylkesmannen i Vest-Agder
Kvinesdal kommune
Sirdal kommune
Statnett SF v/Jonathan Smith
Vest-Agder fylkeskommune